

महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा

कृषी हवामानशास्त्र विभाग

कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५

विभाग प्रमुख : डॉ. ज. दा. जाधव

फोन : ०२०-२५५३८००९

पुणे

दिनांक : ०९.०९.२०१९

मागील आठवड्याचे हवामान :

मागील आठवड्याचे हवामान : पुणे परिसरात मागील आठवड्यात कमाल तापमान २६.२ ते २८.० अंश सेल्सिअस तर किमान तापमान २२.० ते २२.२ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान होते. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ९० ते ९५ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ७६ ते ९२ टक्के होती. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी ४.३ ते ७.४ कि.मी. होता, बाष्पीभवनाचा वेग १.० ते ३.१ मि.मी. प्रति दिन होता. प्रखर सूर्यप्रकाशाचे तास ०.० ते १.८ प्रती दिवस होते. मागील सहा दिवसात २९.५ मि.मी. इतका पाऊस झाला.

हवामान अंदाज : या आठवड्यात पुणे जिल्ह्यात कमाल तापमान २७ ते २९ अंश सेल्सिअस, तर किमान तापमान २२ ते २४ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान राहिल. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ८८ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ६९ टक्के दरम्यान राहिल. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी १० ते १५ कि.मी. दरम्यान राहिल. आकाश पूर्णतः ढगाळ राहिल. वाऱ्याची दिशा नैऋतेकडून ईशान्येकडे राहिल.

भारतीय हवामान खात्याच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दि. ९ व १० सप्टेंबर, २०१९ रोजी बऱ्याच ठिकाणी तर दि. ११, १२ व १३ सप्टेंबर, २०१९ रोजी काही ठिकाणी पावसाची शक्यता आहे.

इशारा : दि. ९ सप्टेंबर, २०१९ रोजी जिल्ह्यातील घाट क्षेत्रात तुरळक ठिकाणी जोरदार ते अति जोरदार आणि दि. १० सप्टेंबर, २०१९ रोजी तुरळक ठिकाणी जोरदार पावसाची शक्यता आहे.

हवामान अंदाजावर आधारीत कृषी सल्ला

जिल्ह्यातील पेरणी झालेल्या खरीप पिकामध्ये अति पाऊस झालेल्या ठिकाणी शेतक-यांनी अतिरिक्त पाणी शेताच्या बाहेर काढून टाकावे. अतिपावसामुळे जमिनीतील उपलब्ध अन्नद्रव्य शेताच्या बाहेर पाण्याबरोबर वाहून गेल्यामुळे पिके पुनर्जीवित करणेसाठी जमिनीत वापसा अवस्था येताच पीकनिहाय अतिरिक्त (बुस्टरडोस) रासायनिक खतांची मात्रा द्यावी. पेरणी झालेल्या पिकास जमिनीतील ओलावा पाहून रासायनिक खतांचा पिकनिहाय तिसरा हप्ता दिला नसल्यास शिफारसी प्रमाणे द्यावा. रब्बी ज्वारी व इतर पिके घेण्यासाठी जमिनीची योग्य ती मशागत करून शेत पेरणीसाठी तयार ठेवावे.

पिक	पिक अवस्था	कृषी सल्ला
मुग	फुलोरा अवस्था	सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे मूग पिकावर विशेषतः भूरी रोगाचा प्रादुर्भाव होतो. भूरी रोग फुले येण्याच्या पुर्वी अथवा पीक फुलो-यात असताना आल्यास जास्त प्रमाणात नुकसान होते. या रोगाच्या नियंत्रणासाठी २२ ग्रॅम पाण्यात विरघळणारे गंधक १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे. शेंगा पोखरणारी अळी / केसाळ अळीचा बंदोबस्त करण्यासाठी किनॉलफॉस २५ ईसी २० मिली १० लिटर पाण्यात मिसळून कीडनाशकाची पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.
मका	पिक वाढीची अवस्था	सध्याच्या हवामानामुळे मका कणसातील अळी अंड्यातून बाहेर आल्या नंतर कणसामध्ये वाढणा-या दाण्यावर उपजिवीका करतात. त्या मुळे उत्पनावर परिणाम होतो. मादी पतंग कणसाच्या स्त्रिकेशरावर आपली अंडी घालतात. या किडीचा बंदोबस्त करण्यासाठी कणसातून दोरेबाहेर दिसताच (स्त्रिकेशर) शेतात ट्रायकोग्रामा चिलोनिक्स या परोपजीवी युक्त अंडी असलेले कार्डचे प्रसारण करणे (५ ते १० ट्रायकोकार्ड प्रती हेक्टर).
भात	अधिक फुटव्याच्या अवस्था / शाखीय वाढ	भात पिकात झिंकची कमतरता आढळून आल्यास अशा ठिकाणी ०.२ % झिंक सल्फेट प्रति लिटर पाण्यातून द्यावे. ज्या ठिकाणी लागवड केलेली रोपे पोटरीच्या अवस्थेत आहेत तिथे ५ ते १० सेमी पाण्याची पातळी ठेवावी. भात पिकावर कडा करपा रोग नियंत्रणासाठी कॉपरऑक्झीक्लोरायड २५ ग्राम किंवा कार्बेन्डॅझिम १० ग्राम प्रति १० लि. पाण्यातून फवारावे. राइस स्टेम बोरर उर्फ खोडकिडी च्या नियंत्रणासाठी रोपांची पुर्नपेरणी केल्यानंतर २८ दिवसांनी , एक आठवड्याच्या अंतराने तीन वेळा , खोडकिडीची अंडी खाणार्यात ट्रायकोग्रामा जॅपोनिकम व

		ट्रायकोग्रामा चिलोनिक्स या परोपजीवी युक्त अंडी असलेले कार्डचे प्रसारण करणे (५ ते १० ट्रायकोकार्ड प्रति हेक्टर) मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारावे.
सोयाबीन	पिक वाढीची अवस्था	विविध प्रकारच्या किडींच्या/ अळींच्या नियंत्रणासाठी पिकामध्ये एकरी ८ ते १० पक्षी थांबे उभारावेत. सोयाबीन पिकावरील तांबेरा रोग नियंत्रणासाठी प्रोपिकोन्याझोल किंवा हेक्झाकोन्याझोल १० मिली प्रति १० लिटर पाण्यातून फवारावे. सोयाबीन पिकावर पाने खाणाऱ्या स्पोडोप्टेरा अळींच्या उपद्रवाचा आगाऊ अंदाज घेऊन नुकसान टाळण्यासाठी हेक्टरी ५ स्पोडोलूरचा वापर करण्यात आलेले फेरोमेन सापळे, नियंत्रणासाठी अंडी समुहांचा तसेच समुहाने आढळणा-या अळ्यांचा वेळीच नायनाट केल्यास रासायनिक किटकनाशकांचा वापर टाळता येतो. रासायनिक किटकनाशकांचा वापर करणे अनिवार्य झाल्यास क्लोरपायरीफॉस २०% २० मिली किंवा सायपरमेथ्रिन २५ टक्के ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यातून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.
कापूस	पिक वाढीची अवस्था	सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे कापसावरील रस शोषक किडींच्या नियंत्रणासाठी ५% निंबोळी अर्काची फवारणी करावी किंवा थायमिथोक्झाम २५ डब्ल्यू.जी. २ ग्रॅम किंवा इमिडाकलोप्रीड १७.८ एस एल २ मिली प्रति १० लिटर पाण्यातून फवारावे. शेंदरी बोंड अळींच्या नियंत्रणासाठी कापूस पिक ६० दिवसाचे झाले असल्यास ट्रायकोग्रामा अंडी (ट्रायकोकार्ड) १.५ लक्षां/हेक्टर शेतात प्रसारण करावे. तसेच बोंड अळींच्या (रासायनिक) नियंत्रणासाठी प्रोफेनोफॉस ५० ईसी ३० मिली किंवा स्पिनोसॅड ४५ एस.सी. ३.५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यातून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.
भाजीपाला	पिक वाढीची अवस्था	सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे वांग्यामध्ये शेंडा आणि फळे पोखरण्या-या अळींच्या नियंत्रणासाठी ४ % निंबोळी अर्क किंवा सायपरमेथ्रिन २५ %, ५ मिली प्रति १० लिटर या प्रमाणात फवारावे. दर आठवड्याला किडलेले शेंडे आणि फळे गोळा करून नष्ट करावीत.
आंबा :		सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे आंबा पिकावर नवीन फुटीवरील किड व रोगांच्या नियंत्रणासाठी लॅमडा सायहेलोथ्रिन ५ % ईसी ६ मिली किंवा क्विनॉलफॉस २५ मिली + कार्बनडेन्झीम २० ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.
डालिंब :		सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे डालिंबावरील तेलकट डाग रोगाच्या नियंत्रणासाठी ज्या बागांमध्ये फळ काढणी चालू आहे तिथे ब्रोमोपोल हे जीवाणुनाशक ५ ग्राम प्रति १० लिटर पाण्यातून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी. नवीन पालवी फुटलेल्या बागांमध्ये कॅप्टन २५ ग्राम प्रति १० लिटर पाण्यातून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.
जनावरांचे व्यवस्थापन		पावसाळ्यात ओल्या व कोवळ्या हिरव्या चान्याचे प्रमाण अधिक असल्याने जनावरांना योग्य त्या प्रमाणात हिरवा चारा खाऊ घालावा म्हणजे जनावरांना पोटफुगी होणार नाही. पोटातील जंतूच्या नियंत्रणासाठी पशु वैद्यकाच्या सहाय्याने जंतूनाशक पाजावे. जनावरांना रोग प्रतिबंधक उपाय म्हणून पशु वैद्यकाच्या सहाय्याने योग्य वेळी लसीकरण करून घ्यावे तसेच जनावरांना व पक्ष्यांना नेहमी पिण्यास स्वच्छ पाणी द्यावे.

*टिप : शेतकरीबंधूनी पिकावर किटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करताना स्वतःची योग्यती खबरदारी/ काळजी घ्यावी.